

ШКОЛСКИ ЛИСТ.

„Школски Лист“ излази једанпут у месецу. Претплата је за целу годину 1 ф. 50 новчића, а за Србију 4 динара. Учитељи са малом платом, као и богослови и приправници, добијају лист у пола цене. Дописи и предплата шаљу се: Уредништву „Школског Листа“ у Сомбор.

Бр. 8. У Сомбору, 10. Августа 1885. Год. XVII.

КАКО СЕ МОЖЕ ДЕЦИ ОМИЛИТИ ПОЛАЗАК ШКОЛЕ?

— За награду. —

(Продужење).

II.

Овде је на реду, да дамо одговора на питање: шта да се ради, ако деца сама од себе не воле у школу ићи. У овом случају крив је једино учитељ. Могу родитељи најуредније слати своју децу у школу, ако ова не нађу љубави код учитеља, ако у њему не виде другог оца и ако учитељ буде суровим деспотизмом свој ауторитет одржавао, бегаће деца од школе, или правије речено од учитеља.

Учитељ може омилити деци школу само ако се буде пастио, да му у школи влада: Озбиљан школски запт.

Ту је неопходно нужно, да учитељ има својства, која неки научењак овако означаје: „Учитељ нека буде такав, каква имају деца бити; нека чини оно, што треба деца да чине, а нека се остави свега онога, чега ваља деца да се оставе.“ А то значи: учитељ нека је светао пример својим ученицима, нека им у свему предњачи, јер дете може само у толикој мери да се развије, у коликој су мери на њега упливисали утисци спољашњег света. Нека је учитељ неокаљаног живота, тачан, правдољубив, мирољубив и савестан, нека се труди да му нико ништа неможе приговорити, нека је учтив, нелицемеран, побожан, јер само тада ће га обгрлити добро јавно мњење, те ће смети стати отвореним лицем пред свакога. Учитељ, коме не достају ова својства, ако је н. пр. неуредан и нетачан у школи, то ће му и врло многи ученици тако исто неуредни бити. Шта више, та ће деца постати немарна и лења, јер знају да им је и учитељ тако исто неуредан и немаран.

Учитељ ће омилити деци школу ако их све љуби једнаком љубављу. У томе нека не буде разлике; нека воли сиромаша као

и богатог, доброг као и лошег. Дете је и сувише осетљиво, те одмах примети како учитељ волије оно дете, чији су родитељи дали поклона учитељу, него друго. Ту је одмах оправданог разлога, да дете омрзне на школу и учитеља.

Без љубави нема живота. Цео је свет створен и почива на љубави, па по томе неможе она бити искључена ни из школе.

Учитељ мора пазити да буде и остане досљедан. Ово је врло важно својство ваљаног учитеља, па ипак мало их је који пазе на то. Досљедност би се састојала од прилике у томе, да учитељ не буде ни претерано строг, ни претерано благ, него свагда једнако и одмерено. Што је једном заповеђено то нека се изврши. Како би било да учитељ примети да су му деца доста нечиста, те нареди, да одсад чистији и уреднији у школу долазе и још дода, да ће их сутра прегледати; кад сутра дан, учитељ се чини и невенит своје издате наредбе, било да ју је заборавио, било да хотимице није хтео извршити. Учитељ, који тако чини и не помишља какве грдне последице отуда проистећи могу. Досљедан учитељ чуваће се, да јучерашњи свој говор не побија и не изврће.

Учитељ ће омилиити деци полазак школе, ако буде с њима човечно поступао. Батине се и живинче боји а неће дете. Тиранији и батинању нема места у школи, и сваки онај, који воли „виргазом владати“, не може бити учитељ. Народ неће да му школа да робове, него слободне и карактерне људе. У школи треба и мора бити дисциплине, али разборите и паметне. Особито би требао сваки учитељ да пази, да се не занесе ниском страшћу, да каштигује без узрока децу оних родитеља, који су га било којим начином увредили — те да тиме излије свој гњев на сиротој деци, кад не може на родитељима.

Деци ће омилиити школа, ако у њој настава занимљива и живахна буде. Је л' те, како вам је досадно кад морате до краја да слушате какав хрђав или већ познат говор? Баш је тако исто с учитељем и ученицима. Што децу занима, на то пазе запетом пажњом, па то и упамте; ако учитељ говори без одушевљења и заузимања скачући без икакве свезе с предмета на предмет, то му наравно настава неће имати слушалаца, јер није оживљујућа и занимљива. Предавање нека је у вези; нека прелази постепено с познатог на непознато; нека предаје с одушевљењем и вољом, па ће така настава неосетно прећи у крв ученика.

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Учитељ треба да стече поверење у дечијих родитеља. Ово је поверење у толико нужније, што се у опште зна, да кућа много обори од онога, што је школа подигла. Кад учитељ буде стекао поверења у родитеља, онда ови не само да неће кварити, него ће шта више помагати учитељу у његовом тешком послу. Таки ће родитељи пред децом с поштовањем говорити о учитељу и омилиће деци школу и учитеља.

Поверење ће учитељ стећи, ако се буде љубазно и уљудно понашао; ако буде често распитивао родитеље за децу, како се код куће владају; ако буде саме родитеље уверавао, да он без њихове помоћи не може своје задатку подпуно одговорити. Особито се учитељ мора чувати, као живе ватре, да не залута с правог пута, те тиме не изгуби свој углед и своје достојанство, јер без тога ће бити као лађа без крме

Наше је тврдо убеђење, да савестан учитељ може највише учинити, да деца уредно и радо школу походе. У школи доброга учитеља деца врло ретко од ње изостају, а ако баш и изостану, то мора бити какав важан узрок. Више су ме пута питали родитељи дечији, да им разјасним, од куда то, да деца сад воле да иду у школу, и да их је сад тешко од школе задржати, дочим су у пређашња времена бегала од школе, и само изговорена реч „школа“ служило је као неко дечије страшило. Зато понављамо: да учитељ може највише учинити, да деца школу оволе.

III.

Не смемо завршити ову расправу а да не наведемо још неке околности, које могу учинити, да деца оволе школу, а које су и иначе од врло велике важности по напредак школски и углед учитељски.

Ми верујемо да ће родитељи омити деци школу, ако увиде, да између општинских старешина влада узвишенији дух, мир, љубав и слога. Само ће тамо бити напредка, где се учитељ сматра с узвишенијег гледишта, а не као обичан најемник, с киме се свако сме титрати и на њему своју срчбу изливати. Само онда деца могу омити школу и у њу радо и весело ићи, кад увиде, да је школа таково место а учитељ такав човек, о коме свако с поштовањем и уважањем говори. Напротив, где тога нема, ту нема напредка школи, а деца ће од ње бегати као нечастиви од крста.

Да се деци омили полазак школе сматрамо као главно средство и то, да учитељ буде *самосталан*, да не зависи од воље и ђуди појединих општинских старешина, што никако не треба да буде.

Кад већ толико пута наглашујемо, да учитељ може најбоље омити деци полазак школе, то смо свагда имали на памети таког учитеља, који је душом и телом одан школи и који је у стању сав свој живот школи да посвети. Неможемо то захтевати од оног учитеља, који мора прво да се постара, како ће на који други начин прискрбити себи хлеба за своју сироту породицу; кад мора и још многе друге потребе да подмирује, онда таком учитељу мало остаје бриге о напредку школском и о измишљавању начина, по којима би могао омити деци полазак школе. Српски народ — на жалост — има још и данас доста својих учитеља, који имају плату тако малену, да нас је стид овде је побројати. С том „кочијашком“ платом не можемо захтевати од учитеља да се једино посвети школи, а да пусти своју жену и децу да му од глади поумиру. То не иде. Прво му обезбедите живот; подајте му плату достојну његовог чина, па онда захтевајте да живи и ради за школу.

Ми смо на путу да завршимо нашу расправу, а пре него што би то учинили, хоћемо да саберемо све оно, што смо догде казали.

Да би се деци омилио полазак школе захтева се:

1. Да се родитељи дечији убеде о важности школе, па да омиле деци школу, а то могу код родитеља учинити највише наши пречастни свештеници;
2. да се сиромашним родитељима односно деци пружи материјална помоћ;
3. да у школи влада добар запт;
4. да је учитељ у сваком погледу примеран;
5. да је досљедан и љубазан;
6. да му је настава занимљива;
7. да између учитеља и старешина општинских влада љубав, слога, споразум;
8. да је учитељ самосталан; и најпоследне
9. Нека се учитељу да пристојна плата, како би се могао искључиво школи посветити.

Само помоћу ових средстава могло би се деци омити полагање школе; јер познавајући природу нашег народа, који

је тако добар и дарежљив, уверени смо да би он учинио све могуће, само кад би знао, да ће га тај корак до извора среће и благостања довести.

ЗАПТ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ С ЈЕДНИМ УЧИТЕЉЕМ.

— За награду. —

Почетком својим бијаху људи природни створови, који о цивилизацији јамачно ни појма не имаху.

Да се је човјечанство временом до данашњег ступња културе попела, имаде се у предхристијанско вријеме васпитању у различним школама, а од почетка христијанства напредак у моралу и човјечности има се св. вјери христијанској захвалити. Ову је у новије вријеме у њезиним св. смјеровима помагала просвјета, која се је полагао ал сигурно из просвјетвијех завода ширила.

Школа је уз цркву била главна полуга за постигнуће данашњег ступња човјечје цивилизације. Она је била и остат ће један од најважнијих пионира наредка у свакој врсти човјечјег образовања и умјећа. Зато се и тресе сви просвијетљени народи, да им школска воштаница све чланове разсвијетли.

Кад је школа тако важном институцијом свјетском, има да своју задаћу што савршеније ријеши. Њезина је задаћа васпитна и просвјетна.

Мени је као учитељу маленијех основна школа и васпитање на уму. Да ова своју васпитну сврху получити узмогне, мора да умије осим инога својим питомцима владати. Владање питомцима зове се и школски запт. Под заптом разумјева се све школско дјеловање, које на добро васпитање дјеце смјера.

Запт ил дисциплина је један од најважнијих услова школског напретка. У којој школи ваљана дисциплина мањка, мањка јој у мањем ил већем степену све, што би постигнути могла. (Eine gesunde Schuldisziplin ist erste Lebensbedingung jeder Schule. Lindner Enciklop. 813).

Школски запт може се побожности присподобити. Побожан христијанин чује и разумије све ил бар већину од онога, што му уважени и обљубљени свештеник од св. олтара каже, а позорни и ваљани ученик исто тако у школи од свог учитеља.

Кад је запт тако важан по школски напредак, неће бити сувишно ако се овђе репродуцира, што учитељ има радити да ја у школи, која четир разреда броји, уздржи.

Учитељ је господар и душа школе, зато ће школска дисциплина сасма природно понајвише од њега зависити, с тога посмотримо најпрво учитеља.

Бадава ће се писати правила за одржање запта; ако учитељ за то нужднијех врлина непосједује ил истијех временом не стече.

Да видимо те врлине, које су васпитатељу за одржање запта у основној школи нуждне, и зашто?

Ово су врлине, које су за то учитељу од потребе :

1. довољно свестрано образовање;
2. тачност, чистоћа, марљивост и напредност;
3. истинитост, љубав, пазљивост и праведност;
4. одушевљење за своје свето звање, узтрајност и стрпљивост; и
5. гвоздена конзеквенција.

Из појма „учитељ“ ласно се задаћа учитељева разумије. Тај појам каже, да су њим зовући се људи позвани, да друге, суграђане, народ уче. Од ријечи „учитељ“ тешко да има знаменитија и значајнија ријеч у српском ријечнику. Кад су ти људи позвани да уче потомство свог народа, треба да су оружани свестраним знањем и свим људским врлинама; јер другчије немогу бити огледало својијех питомаца, а камо ли узор одраслима, немогу изпунити садржаја свог званичног имена. Они треба да својим суграђанима увјек за пол вјека предњаче. Специјално има учитељ бити, религиозно-морално, интелектуално и естетично образован, јер како год без правог васпитања, правог уљуђења нема, тако без образовања нема правог васпитања. Тко не посједује довољно интелигенције, тај није довољно ни васпитан. Знање је моћ, која човјеку свагдје помаже.

И религиозан и неморалан учитељ јест карикатура свог имена. Без религиозно-моралног образовања у свој подпуности несмије се трпити ни један учитељ. И други покварени чланови друштва погубно дјелују на праву цивилизацију, камо ли неби лош учитељ.

Такав учитељ покварит ће за 10 година толико, што узор учитељ за столеће изправити моћи неће. Његов углед и друштвени положај падаће увјек, док напokon на виштицу не пане. Дочим ће религиозан и морално значајан учитељ, па дошао рецимо и у лошије друштво, реченим врлинама, све то више па њег дјеловати, свој углед све то више подизати, док исто друш-

тво најпосле неувиди, да је учитељ збиља врли човјек, те га почне штовати и насљедовати. Оваки учитељ много врјиједи и може свому друштву много користити. Њега ће не само његови ђаци, него и његова опћина љубити.

Религиозан учитељ неће се нигда ил риједко тужити на непобожност, ил немир својијех ђака у цркви ил пригодом молитве. И моралност учитеља дјелује тајанствено на одржање запта и на успјешно васпитање; јер од морална учитеља, особито од оног, који ово своје својство у своје ђаке пресађивати умије, уче се дјеца своје чувати а туђе штовати, и друге врлине присвајати.

Не мање важно за одржање запта је интелектуално образовање учитеља. Знанствено кржљав учитељ, нит може стећи угледа у својој околини, нит може своје ученике довољно интелектуално развити; он неможе да стече ауторитет код своје младежи. Пјевању и гимнастици мора учитељ такође бити вјешт, јер ће овима предметима у љетној спарини, кад дјеца малакшу ил кад наступи разсејаност, освјезити дух дјеце и позорност узпоставити, што је за запт велика корист. Пјевањем ће оплемењивати чувства ученика, а гимнастиком јачати тијело да одоли лакше напастима живота, тим ће много и васпитању користити.

Нада све мора учитељ бити струковњак, педагог и дидактик. Струковно образовање мора у њега све друге образовне струке надвисивати, као Хималаја горе земаљске. Помоћу педагогије и дидактике предупредит ће мане својијех питомаца и приредит ће ваљана предавања, која ће осујећивати неваљанштину и погубну дангубу.

Учитељ несмије бити педантан ил својом сувишном точношћу досадан; ал точност се од њега мора очекивати, бар у оном, ће треба да точан буде. Опазе ли дјеца, да је учитељ точан и да у свему точност тражи, присвојит ће себи и она ту врлину.

Чистоћа је једна важна врлина учитељева, којом себи много приговора у школи у штеди а дјетиње и своје здравље сачува. Од дјеце нек тражи чистоћу у свачем. Одјећа, писанке, рисанке, задаћнице и сва учила морају бити чиста. Он несмије пред своју младеж нечист ступити; ал несмије допустити, да му дјеца неумивена, неочешљана ил иначе нечиста у школу долазе. Нечистоћа се има с мјеста одстранити. Дјеца нек скроз чиста у школу долазе. Свако дјете има да одговара за чистоћу свог места.

Марљивост је једна од најважнијех врлина учитељевијех. Било би најбоље, кад дјеца никад видила неби, да им драги учитељ руке скрсти, па бадава сједи; него да га увјек послена спазе. То би било добро не само за формални, него и за материјални напредак учитељев; такав учитељ био би и ваљан узор не само за дјецу, него и за одрасли свјет.

Учитељ треба да је као пчела, која од ране зоре до мркле ноћи неуморно, ал уснјешно ради, ако жели, да се њим повјерени му нараштај окористи. Ова врлина донети ће учитељу много користи и задовољства не само у његову господарству, него још више у његовој радионици; јер марљив учитељ неће у школи дангубити, него ће својски радити и дјецу тако забављати, да ће ријетко којем времена преостати, да зашт наруши ил да се неваљалим мислима бави. Ученици ће бити марљиви, као и њихов учитељ.

Благо савјести учитеља, који васпита марљиву дјецу. Тај је добио уснјех, који ће га тјешити у његовом неблагодарном звању и тај је свом народу оставио главницу, која ће непрорачунљивим каматима уродити.

Марљив учитељ трсит ће се заиста, да не остапе увјек на најпрво стеченом ступњу учитељског образовања. Он ће се бринути да своје знање и изкуство што више разшири, сјећајућ се реченице: тко не напредује, назадуге. Данас свјет гигантично напредује, па како би изгледало, да учитељ, који се иницијативом напредка сматра, стагнира ил назадуге. То доиста неби за просвјетитеље достојно било. Учитељ има да напредује у свим струкама образовања, а особито у умјетности васпитања и на-
Онда ће тек моћи ваљано свом позиву одговорити.

Истина је вјечна, њу неможе ништа на свијету оборити. Ову вјечну светињу несмије учитељ никада злоупотребити, јер би му се она страшно осветила. Ради и вјежбај истину, с том ћеш најдаље доспјети. Тко два пут слаже, невјерује му се ни кад истину каже. Учитељ неби смио доживјети, да му се невјерује, јер би престао учитељ бити. На ову важну људску врлину ниже се искреност. За њу ми је само рећи, да моралан човјек искревости нигда неизбјегава; дакле ју учитељ избјежавати неће. Истинит и искрен учитељ чуће риједко лаж из уста дјетета, које га позна. Велика је добит за зашт и здраво васпитање, ако истина и искреност дјетињом врлином постану.

Уз ова красна својства има народног учитеља да реси

www. УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА
нијена кријепост, која ниједној особи једног народа мањкати несмије, а то је родо- и домољубље. Из овог породит ће се учитељска светиња: љубав дјеце својијех сународњака.

Како год учитељ своју рођену дјецу љуби, негује и чува, тако исто нека ради и са дјецом, која су му повјерена. Та шта су му ученици и ученице, но синови и ћери; та они су, на којима његов љубљени народ, овога срећа и слава остаје, па како их учитељ љубио неби. Љубав примамљује дјецу у школу. Она је за дјецу што магнет за жељезо. Она неразвија повјерљиве одношаје само измеђ учитеља и дјеце, него рађа племенити плод узајамне дјетиње љубави, што врло красно на јединство, узајамност и свијест народа упливише.

Но љубав несмије у слабост прећи, јер ће сви њезини плодови сумњиви постати. Ласкање, удварање и сузе нек учитеља нигда с пута правде не сведу. Учитељ љуби ђаке само онда, кад од њих конзеквентно и праведно све захтева, што на њиово добро смјера. Кад опазе ово, неће свог учитеља љубит престати ни ради најстрожије казне, те ће им бити тешко и жао, да разсерде ил увриједе свог најбољег добротвора.

Покојни Кёр постави „пазљивост“ ил „опрезност“ кардиналом врлином учитеља. Опрезност ил пазљивост јест способност учитеља, очувати најпрво себе од погрешака у сваком погледу и на сваком мјесту, пак погрешке својијех ученика особитом досјетљивости осујећивати и настале соколовим оком опазити. Опрезан учитељ разредит ће учевно градиво једнако по неђељама, пак ће гледати, да се једном непретовари а други пут неулијени. Он ће увјек биљежити, колико, што и како је свршио; он ће се за свако предавање, особито док му пракса мањка помно приправити,*) те ће увјек оно, што је постигао, присподабљати с оним, што је постићи желио. Тим ће се увјежбати узроке недаће уклањати. Пазљиву учитељу пак неће умакнути ниједна погрешка ђака, он ће знати дјецу од погрешака чувати. Пазљивошћу приштедит ће себи много вике, опомена и казна; зато учитељу, пази на се и на своју дјецу!

(Наставиће се.)

О ИЗОБРАЖЕЊУ ДЕЧИЈЕГ УМА.

Написао : Младен Борџоски свештеник.

(Свршетак.)

Децу треба учити како ће оно што уче на своју и других корист употребити. То и јесте права мудрост, која више вреди него све остале

*) Кер тражи, да се предавање на изуст научи.

науке, и kojoj се човек још из ране младости треба да привикне, ако жели да она буде вођа у његовом животу. Деца треба разлику показати између времених и постојаних предмета. Учити је треба да здравље и снагу тјелесну више него богатство и лепоту, мирну савест више него похвалу човечију, а добродјетел и поштење више него богатство, част, па и сам живот цене. То су поучења, која се немогу опореди и која се могу деци тако појмљиво представити, да су увек родитељи и васпитачи криви, ако деца другчије науче мислити. Ако се н. пр. деца диве сјају, богатству и скупоцености какве хаљине, то њу треба питати, да л' би рђав човек, који такову хаљину обуче са отим се поправио? да л' би могла хаљина та болеснику здравље, слабоме јачину, незналици мудрост дати? И зар неби благородније било мало се лошије одевати а сиротињу у нужди потпомагати? Ако деца лепоту тјелесну високо цене, то јој треба особе показати, које су са мањом лепотом већма поштоване и љубљене због своје скромности и учтивости; или јој треба о таковима особама говорити, које су своју лепоту каквим случајем изгубиле; или које су при свој својој лепоти неваљале, презрене и омражене, што немају лепу душу и заслуга. Ако се деца на похвале, које јој други одају, много уображавају, то јој треба даном приликом показати, да многи људи без предосторожности на лако похваљују, и да често и ону ствар хвале, коју непознају. Ако ми пак сами у томе такову пресуду изричемо и лако похвалу изговарамо, то ће онда и најбоље поучење, које деци дајемо, без успјеха остати. Ако ми те предмете ладнокрвно гледимо и само праву заслугу почитујемо, то ће онда наша поучења уз добре примере најлепше плодове донети.

Неможе се о свима предметима који су за добро изображење ума нуждни говорити, јер то је врло широко поље; него ћемо сада неке закључке из тога извести, којих се треба у досада реченом да придржавамо.

Тешка је задаћа ум дечији изобразити, и потребна је пажња, труд и стрпљење, да се дете научи право осећати, мислити и судити! При томе је врло често човек приморан неплодно земљиште обдјелавати, а врло лако може и у доброме коров мана обузети. Но што год је тежа та задаћа, сотим се мора сваки већма старати да њу срећно у дјело приведе, а и најтеже ствари надвладају се, када се оно средство из очију негуби, које у томе победу доноси. Тако стојимо са изображењем у опште, а тако са умом дечијим на особ. Дух дечији непрестано је у послу, — дакле он потребује доброга вођу; ако га ми — колико је год могуће — на прави пут управимо, то ће плодови тога труда од очекивања већи бити.

Колико је та задаћа тешка и трудна, толико је благородна и пријатна. Може ли разумном створу шта пријатније бити, него када он онима, који са њиме у свези стоје, прве зраке мишлења, који на њин ум падају, на добро управља и сотим их савршенству води? своје искуство другом са свим неискусном саобштава; своју снагу немоћноме позајмљује; препоне, које се на путу живота нађу, одклања; од оних погрешака, које је некад сам учинио, одвраћа, и њих за поштоватеље истине, за право мислеће и судеће људе изобрази? Онај, који тако радо и трудољубиво чини, много је појединима људма, а још више целом човечанству добра учинио.

Из тога свега можемо закључити, да је опасно нашу децу у друштву онакових особа оставити, које несавршене и збуњене појмове и представе имају. Шта могу такве особе изобразењу ума дечијег пријети? Може ли слеп, слепога водити? Зар се неби деца у њином друштву привикла речи употребљавати које неразумију, о стварима судити које непознају, истину са варљивим скопчати, ванредно природном, збркано јасном предпоставити, и тврдоглаво доказивати, да имају право? Много се прилика пропусти без да се деца опомену, упуте и од неваљалства задрже, те они користни ока тренутци, који би могли децу правој истини и мудрости довести, пролете, а деца остану сама себи остављена.

Верујте, да родитељи и наставници никад нису узвишенији и поштованији, него када деца њина и њима поверена увек поред њих стоје, те јој они развијају ум и уче ју правом мишлењу!

РАСПОРЕД ЛЕКЦИЈА

у првом разреду србске народне школе

(на основу наставног плана за србске народне учитеље

изданог од вис. срб. нар. Школског Савета под б. (18.) Јулца 1878. бр. 34.)

(Продужење.)

II. Србски језик.

3. Читање.

Првога школског месеца: Прва припрема за читање. Распознавање реченица у говору. Говор у потпуним реченицама. Распознавање речи у реченици.

Растварање речи на слоге. Распознавање гласова у слоговима и у речима, и растварање слогова на гласове. Познавање самогласа: а, е, и, о, у; уз рад са сликама.

Познавање сугласа: р, з, ж, л и г; в, б, д, м, н, њ, ђ; — уз рад са сликама. (Види у буквару стр. 3—6.) — Дотичне речи растављају се најпре на слоге, а затим слогови на гласове, и ови се онет спајају у слоге и у речи.

Другога месеца прве, друге и треће недеље. Растварање слогова на гласове; састављање гласова у слоге, и распознавање ових сугласа: с, ц, ч, ш, ф, т, к, ђ, х, п, ј, џ; све уз рад са сликама. (Види у буквару стр. 7—9.)

Четврте недеље: Познавање штампаних самогласних писмена е, о, а, и, и сугласника „с“ и прво читавање на штици и писмарици.

Трећега месеца: Познавање штампаних писмена овим редом: г, ц, т, ш, ч, н, њ, л, љ, м, х, ж. Читавање слогова и речи на штици, на писмарици и у буквару; сваког школског дана по једно ново писме се предузима, које се најпре научило писати.

Четвртог месеца: Уче се познавати и читавати ова штампана писмена: ј, у, д, р, ц, џ, ђ, в и б, з и к. (Свако од ових писмена најпре се учи познати и написати у рукописном облику.)

Петог месеца: Познавање штампаних писмена ђ и ф. Последње три недеље понавља се вештбање у читању из буквава (стр. 24—30.).

Шестог месеца: Считавање речи од два и три слога. Теже считавање једносложних и двосложних речи. (Види буквар стр. 30.)

Считавања двосложних речи са два сугласа једно до другог, са писмарице и из буквава (стр. 31—32.).

Читање речи од једног слога (стр. 32.).

Погађање изостављених писмена само на писмарици (стр. 32.).

Считавање речи од четир и више слогова, којима је један слог тежак (стр. 34.).

На последку счињавање једносложних и двосложних речи у којима је „р“ самоглас (стр. 34 и 35.).

Све ово најпре на писмарици, затим у буквару има се више пута считавати, а поједине теже речи имају се и по такту писати.

Седмога месеца: Познавање штампаних великих писмена: А, Б и Е; и то најпре на школској штици; пошто се ова велика писмена разликују од малих штампаних писмена. — Вештбање у читању позива, писање и употребљење знака звања и чуђења.

Считавање мушких и женских имена, и осталих речи којих је завршетак означен (стр. 36. 37. 38. 39. и 40.).

Вештбање у читању реченица: правила за живот, правила пристојности и радње људске и животињске. Упознавање са знаком питања. Одговарање на означена питања у потпуним реченицама. Предмети: дан, бура и пролеће (од стр. 41—45.).

Осмога месеца: Читају се предмети: Лето, јесен и зима.

Вештба се у течном и разумљивом читању реченица, под насловом: Шта је што? На што је шта? Ода шта деца да се чувају? Какво је шта; — и решење питалица: Какви је и каква су? Ода шта је? Какво је и зашто је? Противно и поређења. При овом читању пази се да деца на стављена питања увек у подпуној реченици одговарају (стр. 45—54.).

Деветог месеца: Течно читање и разумевање ових предмета: Дobar ђак и добро дете. Шта добар ђак уме. Добра деца шта да раде? (Ово се учи уједно и на памет.) — Шта се заповеда? Шта ко ради? Шта је радио и шта ће радити? Како ко ради? Како ваља радити? Поводи од радова. Колико је чега? (Ово се ради уз понављање очигледне наставе о човеку и о деловима човечијег тела). — Упознавање са седмичним данима, месецима и празницима; правила и пословице. Владање у школи и заговетке о школи. Породица, владање у породици и приповетчице: Буди услужан и Буди поштен (стр. 54—62.).

Десетог месеца: Уз понављање две горње приповетке приповедају се и читају с разумевањем, и ради вештбања у течном читању ове басне: Три лептирка, Челица и голуб (стр. 62. и 63.). Затим се чита, тумачи и учи напамет: Чини добро, и Шта да чини ко мисли Бож'ји бити (стр. 63. и 64.). Даље се чита: Божија воља; Где је све у реду? Боже с неба; и приповетке: Кола, Ножнице, Мирко и Радоица (стр. 64—66.). Из тих приповедчица изводи се поука, напослетку зарад оштрења дечијег разума уче се питалице. (Види стр. 62. 63. 64. 65. и 66.)

На памет се уче на свршетку године из буквара ови предмети : Добра деца шта да раде (стр. 55.). Како ваља радити? (стр. 56.). — Пословице (на страни 59). Од ових свако дете казује по једну — Божија воља (стр. 64.); Где је све у реду? (стр. 65.) и Боже с неба! (стр. 66.).

Преко целе године уче се певати ове песме. Сваког месеца додавајући по једну нову: Тичија песма. — Весело сам дете. — Хајд на ноге, хајд у школу! — Чела. — Ми смо деца малена. — Чистота. — Мај нам сијну. — На уранку. — Пчела и голуб.

III. Рачун.

Првога месеца: Уче се познавати на стварима и предметима бројеви од 1—4. Сваке седмице додавајући по један број.

Другога месеца: У бројном простору од 1—5 учи се бројати у напред и натраг; сабирати и одузимати све на стварима. Растварање бројева у бројном простору од 1—5. Осим школских учила употребљују деца при бројању и рачунању своје прсте и прутуће.

Трећега месеца: Бројеви 6, 7, 8 и 9. Код сваког броја долази обашка: Познавање броја, бројање у напред и натраг, познавање бројева с паром и без пара; сабирање и одузимање све на памет и на стварима. Растварање бројева и срањивање. Осим учила школских употребљују деца прсте и прутуће.

Четвртога месеца: Познавање броја: 10. Бројање, сабирање и одузимање на памет у бројном простору од 1—10. Растварање бројева и срањивање. Овде упознавати ваља децу са десетицом Писање бројака: 1, 2, 3, 4 и 5.

Петога месеца: Познавање новчића, четворке (двогрошак) и десетака. Сабирање и одузимање у бројном простору до 10. Писање бројака: 6, 7, 8, 9 и 10.

Шестога месеца: Поновљено вештање у бројању, сабирању и одузимању до 10. Растварање прве десетице узимајући све по два броја. Напаметно множење основе „2“ и садржавање те исте основе у бројевима без остататака до 10; — делење бројева из прве десетице са два. Упознавање са метром и дециметрима. Познавање половине на стварима, мерама и новцу.

Седмога месеца: Бројеви 11, 12 и 13. — Код сваког броја предузима се за себце и точно познавање, бројање, растварање, сабирање и одузимање уз припомоћ коцке, рачуналке и прутућа, и написивање дотичне бројке. Код броја 12 још се предузима и множење и садржавање основе 2 до 6 пута, и делење броја 12 на двојицу. Познавање туцета и половине туцета.

Осмога месеца: Бројеви 14, 15, 16 и 17. Сав рад и поступак је као код пређашњих бројева. Код бројета 14 и 16 предузима се и множење садржавање и делење са 2.

Деветога месеца: Бројеви 18, 19 и 20. Сав поступак као и седмога месеца. Особито се има пазити да деца бројке лепо пишују.

Десетога месеца: Понавља се и утврђује учење рачуна напаметног у сва четири вида до броја 20 са обзиром на практичну по-

требу у животу. Уз то иде познавање и употреблење новчића, четворака, десетака и двадесетака; што се све на самом новцу показати и радити има; познавање туцета; једног и два метра и дециметара. Вештабање у лепом и правилном написивању бројака од 1—20.

На свршетку прве школске године сваки ученик треба да зна на памет рачунати у бројном простору до двадесет, и да уме све бројке из прве две десетице лепо разговетно и правилно написивати.*)

НАРЕДБА В. КР. ХРВ. СЛАВОН. ЗЕМАЉСКЕ ВЛАДЕ

од 13. Јунија 1885.

Висока кр. Хрватско-Славонска земаљска влада одјел за богоштовје и јавну наставу управила је под 13. Липња о. год. бр. 1357. на сва кр. надзорништва за народне школе у троједној краљевини наредбу, којом се учитељство православне вере у обштим народним школама позива на строго свршење црквених дужности. Та важна наредба гласи овако :

„Дошла је овамо од стране духовне области пријава :

1. Да учитељи грчко-источне вјероисповјести на обћих пучких школах занемарују полазак цркве и врше само од невоље своје црквене дужности.

2. Ученици грчко-источне вјероисповјести да су у речених школах престали долазити редовито у цркву; те да су у једно однемарили појати у цркви и читати апостоле.

3. Школска младеж да непознајућ црквених слова неможе ни да учи молитава црквеном ћирилицом тисканих.

Том пригодом налази се кр. земаљска влада принуком учитељство грчко источне вјероисповјести у обћих пучких школах на строго вршење дужности назначених у овдешњих наредбама од 5. Травња 1876. бр. 1648. и од 20. просинца 1879. бр. 36. озбиљно позвати, уз примедбу, да ће се с онима учитељи, који те дужности неби вршили, поступати свом стро-гошћу у смислу горенаведене наредбе од 5. травња 1876. бр. 1648.

Позива се кр. надзорништво, да над строгим вршењем ових наредба бдије и за свако занемарење са стране учитеља овамо пријави. У Загребу дне 3. липња 1885. За бана : Јурковић.“

*) У србским школама у Угарској где су ученици првог разреда у једној школи са старијом децом, пазе они и слушају кад ученици другог разреда уче мађарски, па тако науче најобичније и најлакше речи и њихово значење. Где је први разред обашка предузима се у њему учење мађарског језика од трећег месеца, и на то се четири пута на недељу од очигледне наставе свако после подне по $\frac{1}{4}$ сата употреби. Тако се предузима учење мађарских речи и састављање ових у реченице по лекцијама 1. 2. 3. 4. 6. и 11. При чему се настоји да деца до 100 најобичнијих мађарских речи науче и из њих реченице састављају. Сваког месеца се само по једна нова лекција предузима, уз понављање пређашњих. (Види дотичне лекције у књизи : „Руководство к изучавању мађарскога језика“).

РЕЧ НА ГРОБУ
СВЕТИСЛАВА СВЕСЛАВА ВУКИЋЕВИЋА.

† 10. Јулија 1885. у Сомбору.

Тужни зборе !

Јуче у јутру тужно одјекнуше звона са кула Ђурђевске и ивањске цркве и огласише у три члана смрт милог нам друга Свеслава.

И ми смо чули тај тужни јек, и груди нам се испунише болом ; црна туга сави нам се око ојађеног срца као ледена гуја, и раздираше нам болано срце

Па како да не тужимо, та нашег доброг и милог друга Свеслава нема више међу нама ! Нећемо више чути са његових усана слатке пријатељске речи. Наш мили друг Свеслав неће нас више грлити пријатељском руком ; не, — јер он више не живи међу нама на овом белом свету !

У највећем развићу млађане снаге своје, у најлепшем цвету живота свога, друг наш Свеслав јуче премину. Он премину на крилу своје миле мајке, на руци милог му бабе, обгрљен топлим љубављу срца родитељског, срца сестринског и братинског, орошен топлим и искреним сузама својих другова. Смрт је за навек заклопила очи нашег доброг друга Свеслава, оне очи, у којима се огледала љупкост и искреност ; зауставила је за навек куцање племенитог му срца ; својом леденом руком сатрла је наду и потпору његових родитеља !

Зар би могли зауставити сузе, које нам потоком лију ? Зар можемо да не сажаљевамо уду срећу љубљеног нам друга Свеслава ? Не, неможемо, та и камен сињи морао би од туге пући, када би видио, како тужно цвили ојађена мајка, ојађени бабо, неутешена браћа и сестре, верни другови, — над умрлим сином, братом и другом Свеславом !

Та Свеслав беше тако добар, тако благ ; он беше понос и дика своје породице ; он беше испуњен топлим жељама за напретком. Пред његовим очима лебдела је само једна света целъ. Он хтеде да се посвети на службу свете наше православне цркве и милог нам рода српског, да буде просветитељ и утешитељ народни ; он хтеде да буде свештеник. То му беше свагдашња жеља његова, коју је и у очи дана смрти своје, кад се са својим родитељем последњи пут топло Богу молио за своје оздрављење, као завет свој изрекао, ако би га милостиви Бог исцелио.

И та племенита жеља нашег доброг друга Свеслава немогаше да се испуни ! Неумитна смрт једним потезом ледене руке своје, збриса му све жеље и наде његове !

Наш мили друг Свеслав рођен је 25. Фебруара 1868. овде у Сомбору. У детињству свршио је српску народну школу с отличним успехом ; затим је ступио у овдашњу гимназију, у којој је већ и седми разред учити почео, кад наједанпут због слабог здравља мораде по лекарском савету после Божића ове школске године зарад опорављења и лечења од школе изостати. Од тога времена уз брижљиву негу своје мајке и по саветима најискуснијих лекара лечио се, тражио је оздрављења и у планинском пределу, али све беше бадава. Свеславој бољи није се могло

лека наћи; он је вепоу, слабио, и напоследку на уранку јучерашњег дана 10. Јулија у пет часова у јутру, тихо, без болова и скоро неосетно растао се са овим белим светом и предао је своју душу Отцу небесном, оставивши за собом спомен доброте своје у својој породици и међу својим верним друговима, који су га искрено љубили и који га никада заборавити неће.

Добри наш друг Свеслав у дане одмора више пута се бавио превађањем корисних и поучних приповедака. Такова једна приповетка под насловом: „Бог у нужди никога неоставља“, баш пред саму смрт његову изађе му у броју 7-ом „Школског Листа.“ Заиста и ово је лепа једна црта из Свеславовог млађаног живота! То нам је красни спомен његовога труда и рада књижевног!

Друже и брате Свеславе! Зашто нас тако рано остављаш? Зар нећеш да се вратиш родитељима твојим; браћи и сестрама твојима? Та они те тако љубљаху; љубљаху те као сами себе; неговаху те тако, како само њежна љубав родитељска, љубав братинска и сестринска неговати може.

Друже Свеславе! Зар те није жао оставити и нас уцвељене твоје другове? Зар те ми нисмо братинском љубави грлили? Зар ти наша пријатељска рука не беше доста мила и драга, кад нас тако рано остављаш?

Твоја млађана душа одлетела је већ највишем престолу Свевисњег, који управља судбинама свију земнородних.

Са те висине молићеш се Највишем Суштаству, Преблагом Отцу небесном, да утешу дубокоожалостћене твоје родитеље, браћу, сестре и другове! И твоја молба биће — тако ми верујемо, — код Бога услишана и примљена!!

А сад при растанку, мили друже Свеславе, још једно опроштајно „С Богом“ ти велимо. С Богом на веки! Ти си се у вечност преселио, али твоја мила слика дубоко ће остати урезана у млађаним срцима нашим све дотле, док нас вечност с тобом несаједини тамо у оним блаженим рајским неривојима, где нема болести, ни туге ни жалости, но где је живот, прави и узвишени чисти живот, коме нема краја!

Нека је лака црна земљица упокојеном твом телу, а теби нека је вечан спомен међу нама!!

У Сомбору, 11. Јулија 1885.

Саставио и у име другова приказао:

Марко Гриуров

ученик седмог гимназијског разреда.

ШКОЛСКЕ ВЕСТИ.

(Важна окружница министарска.) Кр. уг. министар јавне наставе издао је не давно окружницу, у којој налаже школским надзорницима, да строго пазе на побољшање и унапређење васпитања младежи, а особито да се брину за одржање здравља школске деце. Пре свега захтева се у тој окружници, да школе буду чисте, да се пазу на чистоћу дечијега тела и одела, да се деца неприсиљавају многим учењем, него да се више

бају на развитак душевних снага њихових, и да се неизоставно вештају у гимнастици и гимнастичким играма, да имају у школи свагда здрав ваздух и довољно светлости и да пију добру воду. Учитељима се нарочито препоручује да школском наставом пробуђују у деце здраво мишљење и суђење, да са разумним учењем читања и писања удружују наставу у матерњем језику, земљопису, отачаственој повестници и природним наукама, а поглавито да сав рад школски прилагођују потребама практичног живота; па да речма, примером и радом упуђују младеж вртарству и воћарству, пчеларству и свиларству, земљоделству и домаћој радиности. Притом се има деци омити учење рачуна, а што је прво и најважније, има се све једнако и у свима приликама неговати и развијати у младежи чувство побожности и благодарности; једном речи има се настајавати да од школске деце постану здрави, разумни, окретни и за рад способни, морални и побожни људи. — Надзорници школски барем једанпут сваке године морају сваку школу ради надзиравања унутарњега школског живота и рада походити и настојавати, да се све најточније извршује што се у поменутој окружници наређује.

Седница В. срб. нар. Шк. Савета држаће се 16. Августа о. г.

Избор учитељице. За учитељицу у Парага изабрана је свршена приправница и испитана учитељица госпођица Олга Ракићева.

Наименовање. Уредништво „Школског Листа“ сад је тек случајно дознало, да је г. Константин Живковић бивши учитељ у Мохову, још у Октобру прошле године наименован за привременог учитеља у Долњем Ковину. — Господа учитељи у своме интересу добро би чинили, да о свом наименовању и у опште о свакој промени у звању уредништво ово путем дописнице за времена известе.

НЕКРОЛОГ.

Са уцељеним срдцем јављам свима пријатељима и познаницима, да се примили и добри син мој

СВЕТИСЛАВ СВЕСЛАВ ВУКИЋЕВИЋ

ученик VII. гимназијалног разреда,

у осамнајстој млађаног живота свог године, после дужег и тешког боловања 10 Јулија ове године у 5 часова у јутру, тихо и мирно у вечност преселио.

Тело незаборављеног драгог покојника опојано је по обредима православне цркве 11. Јулија у 5 часова после подне у свето-ђурђевској цркви сомборској, а затим је уз велико саучешће сомборског грађанства и младежи у породичној гробници код светоуспенског храма сахрањено.

Овом приликом свима пријатељима, велештованим госпођама и суграђанима, који при упоку премилог мог Свеслава присутествоваху, а особито најиречастнијем господину проти Љубомиру Кунусаревићу и целом парохијалном свештенству, славном певачком друштву сомборском и г. г. младим учитељима и приправницима, који еванђелским речма и узвишеним духовним песмама светога православља пружише прву хришћанску утеху мени и мојој породици у најжалостнијем за нас часу; племенитим госпођама, које миомирисним ил неувелим венцима, тим симболичним зна-

дима победе безсмртности над смрћу, украсише самртни одар драгог нам покајника; и добрим друговима Свеслава нашег, који му принесоше дивни венац од неувелога цвећа са златним надписом на белим атласким лентама: „Другу Свеславу другови му“; који милог нам покојника са њежном братинском љубави у св. Ђурђевски храм пренеше, а после опела с буктињама одпратише до успенскога гробља и на својим га рукама у гроб спустише, и по том у „Невену“ „Голубу“ и „Школском Листу“ братинске искрене сузе за њиме пролише; напоследку славним уредништвима србских и мађарских листова, која кончину земаљског живота љубимца нашег доброхотно објавише, као и свима врлим пријатељима са стране, који нам писмено или по брзојаву саучешће своје овом приликом указаше, и тиме горку тугу нашу по могућству ублажише, — са овим, у име своје и своје породице, најтоплију благодарност своју изјављујем.

У Сомбору, 31. Јулија 1885.

Никола Ђ. Вукићевић.

УПРАЖЊЕНА УЧИТЕЉСКА МЕСТА.

У Ст. Станару тражи се учитељ. Плата је 340 ф. и за повторну школу 40 ф.; $\frac{1}{4}$ сесије ораће земље и стан с вртом. Молбенице се шаљу м. школ. одбору у Ст. Станару до 1. Септембра.

У Деспот-Ст.-Ивану тражи се учитељ с платом од 380 ф. 2 хв. дрва и толико сламе, 4 јутра ливаде и станом, за перовођсто је награда 15 ф. — У истом месту тражи се учитељица с платом од 300 ф., станом уз 2 хв дрва и 2 хв. сламе. Молбенице се имају до 15. Августа срб. м. школ. одбору у Д. С. Ивану поднети.

У Чоки тражи се учитељ. Плата је 200 ф. 136 ф. у име депутата, три јутра земље, стан с баштицом и огревом. Молбенице се имају поднети до 15. Августа школ. одбору у Чоки.

У Гааду тражи се учитељ. Плата је 300 ф., 3 ланца ораће земље, 1 лапац ливаде, стан и башта. Рок до 15. Авг. Молб. м. шк. одб. у Гааду.

У Печки тражи се учитељ. Плата је 400 ф. стан с баштом и 8 метери дрва. Молбенице до 19. Авг. имају се поднети м. шк. одбору.

У Чобанцу тражи се учитељ. Плата је 300 ф., 2 хвата дрва, једно јутро ораће земље. Учитељу у дужност спада при сваком богослужењу у цркви појати и при крштењу, венчању и погребу дужности цркв. певца одправљати. Молбенице се до 15. Септ. поднети имају мест. шк. одбору у Чобанцу (Csobánka per Ó-Buda).

У Ловри тражи се учитељ. Плата је 85 ф. 12 пешт. мерова наполице и 8 пешт. мер. јечма, $15\frac{1}{2}$ јут. оранице и т. д. Рок до 1. Септембра.

У Панчеву тражи се учитељ за горњоградску комуналну срб. школу; иште се од њега да зна добро мађарски, и дужан ће бити у цркви при богослужењу појати. Плата је 500 ф., 120 ф. станарине и 3 хв. дрва. Молбенице се имају управити на вис. кр. угар. министарство за богочаст и јавну наставу и управном одбору сл. кр. града Панчева до 12 авг. поднети.

У Иванди тражи се учитељ. Плата је 180 ф. 36 кибли жита, 20 кибли кукуруза, 4 хв. сламе 4 ланца ораће земље, 2 хв. дрва. Проситељ има доказати да је учитељску школу у Сомбору свршио и да зна мађарски. Молбенице до 29. Авг. послати се имају школ. одбору у Иванду.

У Хрњакову тражи се по ново учитељ с платом 100 ф., 31 ф. 50 нв. у име релутума, 5 ф. у име паушала, 25 кибли жита и толико кукуруза, 32 метара дрва и 4 ланца ливаде. Слободан стан и башта. Наставни језик је србски и романски. Молбенице се шаљу до 25. Авг. председнику црквеношколског одбора, преч. госп. Григорију Букоровићу пароху у Хрњакову (Temes Aranyág).

У Томашевцу за новоосновану школу србску тражи се учитељ Плата је 300 ф. и 100 ф. у име појања у цркви и предавања цркв. појања у школи; 3 хв. дрва, и толико сламе, 1 ланац земље и стан. Осим тога 10% квинквенал на редовну плату од 300 ф. Уз то добиће учитељ и од црквене общтине годишњу награду за појање од 60 ф. Проситељи без да чекају стечај имају молбенице с доказима на славно жупанијско школско надзорништво управити, и госп. Лазару Чокићу общтинском начелнику у Томашевац што пре одправити.

У Вогњу тражи се учитељ и појац; с платом 350 ф. уз огрев и стан с вртом. Молбенице управљене на вис хрв слав. земаљску владу имају се до последњег Августа кр. шк. надзорништву у Вуковару доставити.

У Уљанику тражи се учитељ православне вере и појац црквени с платом од 400 ф. 15% ставарине, 6 хвати дрва и 1½ јутро земље. На ово место могу и учитељице конпетовати. Молбенице на в. кр. хрв. слав. земаљ. владу управљене поднети се имају кр. надзорништву школском у Пожеги.

У Субоцком граду, Јабланцу, Бодеграју и старој Градишки траже се учитељи православне вере, којих ће дужност бити и појати у цркви. Плата је 350 ф. дрва и стан или станарина од 100 ф. У Старој Градишки добија учитељ правосл. вере још и од црквене общтине 50 ф. у име награде за појање. Молбенице имају се путем котарске власти вис. хрв слав. земаљској влади поднети.

У Петрињи тражи се учитељ. Плата је 500 ф. и стан с баштом. Учитељ је дужан у цркви при свакидашњем и недељном богослужењу читати и појати, децу у црквеном појању обучавати и у одборским и скупштинским седницама црквене общтине перо водити. Молбенице се шаљу до 1. Септембра црквено школском одбору у Петрињи.

Тражи се учитељица за србску правосл. девојачку школу закладе Ковачевићеве у Шибенику с платом 400 ф. и станом. Проситељка мора бити православне вере и доказати да је грађанка цислитавске и да је оспособна за учитељство у Цислитави или да је ц. кр. министарство у Бечу од тога опростило. Молбенице с докази имају се до 3. (15.) Септ. о. г. таторству правосл. срб. цркве у Шибенику (Sebenico) поднети.

При срб. правосл. школи Бовановој у Шибенику тражи се катихета-учитељ с платом 700 ф. уз стан и ванредни годишњи приход до 100 ф. Доказати ваља вештину у појању и осталим правилима и знање талијанског језика. Молбенице се шаље до 3. (15.) Септ. одбору закладе Баванове у Шибенику.

У Дубровнику на србској девојачкој школи „Божа Бошковића“ тражи се учитељица. Плата је 472 ф. Проситељка мора бити цислитавска грађанка и иште се да је испит зрелости положила, или да је од полагања испита тога опрштена преко ц. кр. министарства у Бечу. Молбенице се до 25. Септ. по новом шаљу одбору закладне школе Б. Бошковић у Дубровнику (Ragusa).

У Варцар Вакуфу у Босни тражи се учитељ с платом 450 ф. уз стан и огреб. Иште се да учитељ поје у цркви и да има леп глас. Молбенице се до 15. Авг. имају поднети правосл. цркв. общт. у том месту.

У Приједору, — пошто се на расписани стечај за учитеља III. и IV. разреда у правосл. србској народној школи нитко пријавио није, — поново се тражи учитељ. Плата је 500 ф. стан и огрев. Тражи се уз остала својства још и подпуно знање црквеног појања. Проситељи са доказима имају се пријавити што скорије ради препоруке управи србске учитељске школе у Сомбору.

У Д. Тузли траже се два учитеља. Плата је по 500 ф. и 129 ф. за огрев и станарину. Од проситеља се иште да су срби правосл. вере, да су прописане науке с добрим успехом свршили, да знају немачки и

на се у црквеном појању тако вешти, да могу и сами у цркви појати и децу у појању обучавати. Који учитељ буде харм. појање умео предавати добиће још награде зато 50 ф; а који је вешт у перовођству и рачуноводству, тај ће за перовођство у општини и за рачуноводство шк. фонда примати 80 ф. Молбенице се имају до 1. Септ. правосл. срб. цркв. општини у Д. Тузли поднети.

ШКОЛСКА ОБЈАВА ЗА 188⁵/₆ ГОДИНУ.

У србској учитељској школи сомборској започиње се школска 188⁵/₆ година 1. септембра о. г. по нашем календару,

У учитељску школу примају се :

а) За приправнике : младићи православне вере, здрави телом и душом, смерни и благе нарави, који су петнајесту годину навршили и четврти гимназијални, трећи реални разред, или четврти разред грађанске школе с довољним успехом свршили.

б) За приправнице примају се српкиње православне вере, које су четрнајесту живота годину навршиле и IV. разред србске више девојачке школе, трећи разред ниже реалке или осми разред грађанске школе с добрим успехом свршиле, а притом су здраве и примерног моралног владања.

Једни и друге имају пријамни испит из малог катихизиса, србског и славенског читања и из црквеног малог појања овде положити, да се види имају ли гласа за појање, и могу ли у овом заводу напредовати.

Сваки, који у овај завод ступити жели, дужан је са собом донети : крштено писмо, лекарску сведочбу о добром здрављу и сведочанство о свршеним горенаведеним или виспим школским разредима. Они, коју су пре једне или више година школу оставили, имају донети са собом сведочбу свога пароха о моралном и религиозном владању свом. Женске имају још неизоставно донети писмену изјаву својих родитеља или добротвора, да ће их они за време трогодишњег овде учења издржавати, а уз ту изјаву мора бити и потврда местне политичне власти, да су дотични доиста у стању обвезу своју испунити.

Ученици, који желе стипендије из народних фондова добити, пошто се за приправнике упишу, нека молбенице тога ради са сведочбом о сиромаштву путем ове управе поднесу вис. Шк. Савету у Карловцима; а они, који желе платонеумске стипендије добити, нека тако исто инструиране молбенице поднесу платонеумском одбору у Сомбору. На стипендије ове имају изгледа само они приправници и приправнице, који су примерног и похвалног владања и врло сиромашног стања, а притом се отлично или бар добро уче.

Стан и храна само се у приватним кућама са знањем и одобрењем управитељевим, или по препоруци овога, погодити може.

У србској вишој девојачкој и у свима основним школама Сомборским почиње се школска година у исто време кад и у учитељској школи.

У Сомбору 1. Августа 1885.

НИКОЛА Ђ. ВУКИЋЕВИЋ,

срб. учитељске школе и срб. народних школа
сомборских управитељ.

Учитво се умољавају сва уредништва србских и хрватских мстова, да ову објаву, у интересу народне просвете, безалатно целу или у изводу, штампају.

Са овим бројем одужилисмо се лањским предилатницима. С тога их умољавамо да нам доплату за ову годину са 50 новчића што пре пошаљу.

Издаје и уређује : НИКОЛА Ђ. ВУКИЋЕВИЋ.

Штампа Ф. Битерман.